

Előfizetési feltételek

helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:
 Egész évre .....
 Fél évre .....
 Negyedévre .....
 Egyes szám ára ..... 12 fillér.

Hirdetések díja:

□ centiméterenként 6 fill. Kereskedők és gyárosok külön árkedvezményben részesülnek.

Nyílt tér sora 40 fillér.

AZ ALSÓFEHÉRVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KOZLÖNYE.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

KÖZÉRDÉK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Szerkesztőség

és
kiadóhivatal:

Földes Ede

könyvkereskedése

Bethlen-utca 2. sz. alatt,

hova egy a lap szellemi részét illető közlemények, mint az előfizetések és hirdetések bérmentesen küldendők.

Láng beszéde a pénzügyi bizottságban.

Budapest, nov. 26.

A képviselőház pénzügyi bizottságában Láng Lajos kereskedelmi miniszter f. hó 25-én nagy beszédet tartott, felelve mindazokra a felszólalásokra, melyek a kereskedelmi költségvetés általános tárgyalása folyamán elhangzottak.

A miniszter Kossuth Ferenczel teljesen egyetért abban, hogy az ország jólétének, vagyonságának fellendülését csakis az ipartól és a kereskedelemtől várhatjuk, sőt hozzáteheti, hogy ezt még a mezőgazdaságra nézve is életkérdésnek tartja. Az ipar fejlesztésének elhanyagolása a mezőgazdaságon boszulná meg magát, ezért is szükséges, a mit annyiszor hangsúlyozott, a közgazdasági ágaknak legteljesebb harmóniája.

Azt azonban, hogy közös vámterület mellett iparunk nem fejleszhető és az osztrák ipar még a létező magyar ipart is agyon nyomja, nem fogadhatja el.

Iparunk nehéz helyzetben van, de ez a sorsa most más államokéval is közös. Ausztria ipara szintén érzi az idők súlyát, sőt a nagy Németország hatalmas ipara is válságokkal küzd.

Védvámokkal nem lehet ipart teremteni. Hieronymi már rámutatott Spanyolország példájára, de még közelebbi példára is utalhatunk. Itt van Románia, mely gazdaságilag sok tekintetben rokon viszonyok közt van velünk; megpróbálta védvámokkal ipart teremteni, de eredménytelenül. Kossuth Ferencz nem hivatkozhatik helyesen Amerika példájára. Amerikának megvan a roppant előnye, a melyet nagy területe, természeti kincsekben kimeríthetetlen gazdagsága s mindenképp az amerikai ember biztosít. Európából a legbátrabb, a legkitartóbb, a legeszesebb, legvállalkozóbb emberek vándoroltak ki Amerikába; ezeknek köszönheti Amerika első sorban hatalmát, virágzását. Amerika nagy fejlődése semmi összefüggésben sincs a védvámokkal.

Gyáriparunk, lehet mondani, hogy a közös vám-

terület érájában született és fejlődött. Nem álli azon a fokon, a melyen látni óhajtanók, de kicsinyelnünk sem lehet. Azt sem mondhatjuk, hogy a fejlődés megakadt. Éppen legújabb népszámlálásunknak még nyilvánosságra nem került adatai is bizonyítják a fejlődést. Magyarország népessége 10 év alatt csak 10 százalékkal szaporodott, ipari népességünk azonban több mint 26 százalékkal. A miniszter érdekes példákat hozott fel az egyes iparágak adataiból arra, hogy a fejlődés kiterjedt egy a gyáriparra, mint a kisiparra.

Külkereskedelmi forgalmunk adatait is idézte annak igazolására, hogy iparunk tényleg van. Még Ausztriába is viszünk ki iparcikkeket, még pedig nem csupán a mezőgazdasággal kapcsolatos iparágak (malomipar, szeszipar) termékeit.

Kézműiparunk eltűnése, a miről Kossuth Ferencz szólt, nem igazolható. Azok a textil-gyárak is, a melyek újabb időben keletkeztek, szépen fejlődnek s ha mindent összeveszünk, iparunknak nem hanyatlásáról, hanem folytonos fejlődéséről szólhatunk. A mai helyzetet nem tekintjük rózsásnak; elismeri, hogy az nehéz és súlyos, de éppen ezért kétszeres kötelességnek tartja az ipar fejlesztését.

Hieronymi helyesen mutatott rá, mily nagy baj, hogy összes szerszámait — talán az ást és kapát kivéve — külföldről hozzuk be. Tanulmányozta ezt a kérdést s úgy magánúton, mint hivatalos úton érintkezésbe lépett a vasgyárosok szövetségével s kereste a módokat, hogy a magyar szerszámipart miképpen lehetne megteremteni. Szükséges azonban, hogy a magyar közönség nagyobb mértékben támogassa a hazai ipart. Fájdalmas szívvel látta a pozsonyi kiállításon, mily nagy tért foglaltak el ott a külföldi gazdasági gépgyárak. A magyar gazdalközönségnek saját jól felfogott érdeke volna, ha a magyar ipart támogatná. A hazai gazdasági gépgyárak teljesen kiállják a versenyt a külföldiekkel, sőt több tekintetben fölöttük is állanak. Itt tehát a gazdalközönség részéről nem áldozatról

volna szó, ellenben azt az előnyt, melyet a nagyobb gyáripari munkáslétszám mellett terményeink nagyobb belföldi fogyasztása képez, közvetlenül a gazdalközönség élvezze.

Kossuth azt a kérdést intézte hozzá, hogy a vasutakat fiskális vagy közgazdasági intézménynek tekinti-e? Határozottan kijelentheti, hogy közgazdasági intézménynek. De éppen azért, mert az államvasutak nálunk eminens közgazdasági szolgálatot teljesítenek, mellőzhetetlen, hogy a fűntartásukra szükséges jövedelem befolyjon. Bár neha cifra épületek emelésével többet költöttünk, mint kellett volna, de más tekintetben fővényebbek voltunk a kelleténél. A mi az utazó közönség komoly érdeke, arról a külföldön jobban gondoskodtak; a vasuti pályaházak nem oly szépek, de tágasabbak s az utasok minden nagyobb állomásnál földel alatt szállnak le. A vasutakra költenünk kell, de más irányban takarékoskodnunk. A személyforgalom emelkedése a netto-jövedelem csökkenésével járt; ez szükségessé tette a személytarifa némi emelését, mert éppen az intézmény érdeke, hogy a mi költség van, az megtérüljön. A fő gazdasági szempont az áruforgalom; ennek nem szabad rövidségeit szenvednie a személyforgalom miatt. Az államvasutak tarifapolitikájának külkereskedelmi forgalmunkban, iparfejlesztésünkben nagy szerepe van. A vasutak segítségével használhatjuk ki a kedvező konjunkturákat; vétkesnek, ha a bevételek csökkenését megengedjük s ezzel meggyöngyöztük az államvasutak akcióképességét.

Érdekesen beszélt a miniszter a refakciák kérdéséről, az árutarifáról, a vasuti szolgálat egyszerűsítéséről s a bürokrácia korlátozásáról.

Végül a miniszter kéri a bizottságot, hogy a költségvetést abból a szempontból vegyék bírálat alá, hogy a miben eltért az eddigi irányelvektől, jól tette-e? s viszont, a hol következetesen ragaszkodik a multhoz, helyesen jár-e?

TÁRCZA.

Vörösmarty és a nők.

Ma van százket esztendeje annak, hogy Vörösmarty Mihály született, de minden magyar ember most is oly lelkesedéssel énekliz az ő Szózatát, mintha csak most irták volna. Többi munkáiban is gyönyörűsége telik mindnyajunknak. Vörösmarty megérdemli, hogy szeretettel olvassuk és hazafias büszkeséggel emlékezzünk meg róla. A magyar nőknek nem is szabad róla megfeledkezniök, mert ő a magyar nők erényeit megörökítette műveiben és senki lelkesebben nem tanított arra, hogyan becslje és szeresse minden magyar ember az edes anyját és a feleségét is.

A költő edes anyja Csaty Anna volt. tőle örökölte élelnek képzelődését és költői kedélyét. Peldás házasságban élt a költő apjával, ki szintén Mihály volt, és mint Nádasdy Mihály grófnak előbb gazdatisztje, később bérlője egész életét gazdalkodással töltötte Fehérmegyében, Nyéken. A költő anyja férjének valósággal jobb keze volt, szabad idejében bolyongott a mezőn, az erdőn és ott gyógyfüveket keresett. Ő gyógyvitotta a falu betegeit, alamizsnát adott a szegényeknek, a szerencsétleneket megvigasztalta. Később, mikor özvegy lett, ő maga csak az imádságos könyvben talált vigasztalást. Erről szól Vörösmarty Mihály egyik legszebb költeménye: A szegény asszony könyve.

Gyásza nincsen, gyásza rég volt,
 Még mikor jó férje megholt;
 De ruhája mégis gyászol,
 Szíve fél a tarkaságtól...

Majd maga elé varázsolja ezeket az időket:

Hejh nem így volt hajdanában,
 Míg nem járt özvegyruhában,
 Tele kamra, tele pincze
 S mindig kézben a kilincse;
 És szegénynek és boldognak
 Udvar és ház nyitva voltak...

Bármily szűken teng kis vagyonából, megmaradt az a szokása a régi időkől, hogy még azt a keveset is, a mije maradt, megosztja a szegényekkel. És mikor az öreg Sára néni imádságos könyvet kér tőle, ő a magát kétfelére osztja és az egyik felét elajándékozza.

Most a két jó öreg asszony,
 Hogy semmi jót ne mulasztson,
 Fél könyvből, de nem fél szívből,
 Imádkoznak este, reggel.
 S ha van Isten mennyországban,
 Nem imádkoznak hiában.

Mikor a költő sorsa jobbra fordult, első dolga volt edes anyját kiemelni a bajból. De hiába gondoskodott arról, hogy edes anyjának meglegyen mindene a mit szükségel, hiába rendezett be neki lakást Szekesfejeváron; az özvegy bánatosan, sokat sirva töltötte napjait mindaddig, míg fia nem szerezte neki vissza a nyeki szőlőt, hol újra gazdalkodhatott és gyógyíthatott. Utolsó éveit boldoggá tette fiának hálája és szeretete. Ez a boldogság csodálatosan védte meg őt az idő romboló hatásától; hatvan éves korában még fekete volt a haja.

Anyján kívül két nőnek jutott nagy szerep Vörösmarty életében.

Az egyik Perczel Sándor földbirtokosnak leánya, kinek házában Vörösmarty több éven át nevelő volt. És pedig nem, mint Eötvös Károly tévesen állítja, a legifjabb, hanem a legidősebb leánya Etelka. Ez kide-

rül a költőnek Zádor nevű barátjához irt leveleiből, melyekben nyíltan emlegeti szíve hálványát.

Az ifjú költőt lelkesítette a szelid, tiszta lelkű leány; róla írta első szerelmi költeményeit, melyek fényes ábrándokkal vannak tele. Így szól hozzá:

Miért jelensz meg álmainkban,
 Ki tőlem ébren elhajolsz?
 A legvidámabb hajnal arcidon,
 Szemedben a szép csillagok sugára,
 Ruháid ezüstös fellegek
 Az est fuvalmán ringadozva,
 Így jössz keservim éjjelén,
 Nyájasab az égnél, a földnél kegyes!

Etelka szemét így írja le:

A szem, melyet én szerettem,
 Mely szívembe tört vete,
 Nem volt sem világos égszín,
 Sem borongó fekete.
 Nyájasabb a feketénél,
 Gyenge kéknél tűzesebb,
 Gyorsabb ennél, hívebb annál,
 Andalítóbb, csendesebb.

Etelkát nemcsak kisebb verseiben dicsőítette, de nagy, hős költeményeinek legszebb alakjaiban Etelkáját írta le. Cserhalomban az agy Ernye leányát „a szöghaju, nyájas Etelkét, kit László király ment meg rablótól” így festi:

Asszony nem szülhete ilyet,
 Tej nem táplála, hanem élt fenn illatozónnel,
 Elkerülték őt a szelek és harmatba fűrészté
 Arczait a hajnal s mert arczai szebbek azénál,
 A hajnal csak azért lett szegény valva pirossá.
 Nézzed bár szemét, mi van abban földi? Az éjféli
 Legfeketébb folját napnak közelébe ha tenném,
 Még az lenne talán szeme nyílt fényére hasonló.

FERENCZ JÓZSEF KESERÜVIZ

az egyedül elismert kellemes
ízű természetes hashajtószert.

A bizottság általános figyelemmel hallgata és nagy tetszéssel fogadta a miniszternek kereskedelmünk és iparunk minden fontosabb kérdésére kiterjeszkedő érdekes beszédét.

A Nemzeti Múzeum ünnepe.

Szép ünnep folyt le f. hó 26-án a fővárosban. A Nemzeti Múzeum száz éves jubileumát ünnepezték ragyogó díszben, fényben, pompában. A régi tudományos épület csupa parádé volt, lobogós, drapériás dísz öltött, hogy méltó kifejezésre jusszon a magyar kultúrának e jelentőségteljes ünnepe.

Már a délelőtti órákban élénk képet nyújtott a Múzeum-körút. A Sándor-utcai régi képviselőház bejáratánál és a Múzeum hatalmas kertjében sorakozott az érdeklődő közönség, hogy tanuja legyen a 100 éves jubileum ünnepeinek.

Egymást érték a múzeum hatalmas oszlopai előtt a fogatok, melyekben a meghívott vendégsereg vonult fel. Széll Kálmán miniszterelnök, Fejérváry Géza báró, Darányi Ignác, Wlassics Gyula, Széchenyi Gyula gróf, Lang Lajos miniszterek, Lobkowitz Rudolf hadtestparancsnok, a főrendi- és képviselőház tagjai, a tudományos világ képviselői, díszmagyarban, katonai egyenruhában, illetőleg frakkban érkeztek meg az ünnepélyre.

Tizenegy órakor érkezett meg József Ágost főherceg, a ki ő Felsege a király képviseletében vett részt az ünnepen. Megérkezése után kezdetét vette a múzeum dísztermében a diszközgyűlés.

Az ünnep a budai dalárda áhitatos királyhimnuszával kezdődött, mely után Szalay Imre min. tanácsos felkérte Wlassics Gyula minisztert, hogy foglalja el az elnöki emelvényt. A közoktatásügyi miniszter ezután remek megnyitó beszédet mondott, melynek végét a főherceg és az ünnepi gyülekezet állva hallgatták végig. A szónokot számosan üdvözltek. — Wlassics miniszter beszéde után Széchenyi Gyula gróf, ő Felsege körüli miniszter a családja nevében mondott meghatóan köszönetet.

Majd a bel- és külföldi küldöttségek szónokai mondtak lelkes, üdvözlő beszédeket. Suess Ede, a bécsi tudományos akadémia elnöke meleg rokonszenvvel emlékezett meg a magyar tudomány és művészet fejlődéséről. Eötvös Loránt báró az akadémia, Berzeviczy Albert a múzeumi tanács, Radisics Jenő az iparművészeti múzeum, Vécsey Tamás a tud. egyetem, Kammerer Ernő az országos képtár és Havass Rezső a pedagógiai társaság nevében üdvözltek a múzeumot.

A szónokoknak Szalay Imre igazgató mondott köszönetet és miután Feherpataky László, a múzeumi könyvtár igazgatója bemutatta a jubileum alkalmára készült emlékkönyvet és emlékermeket, Szalay Imre olvasta fel „József nádor és gróf Széchenyi Ferencz” című értekezését.

A szép és tanulságos előadást az ünnepi gyülekezet nagy érdeklődéssel hallgatta, mely után Horváth Géza

osztályigazgató megkoszorúzta József nádor mellszobrát.

A harmadfél óráig tartó díszülés után Széchenyi szobrának leleplezése következett.

A szobor a Sándor-utcai bejáratnál szemben van elhelyezve, a hol pompás sátor várta az ünnepi vendégeket. A sátor menyezete biborvörös s arany bojtokkal, az ország és a Széchenyi nemzetség fényes czimereivel, zászlóival volt ékesítve. Falait örökzöld guirlandok, hátterét veres gobelinek díszítették.

A főherceg Széll Kálmán miniszterelnök és Fejérváry báró kíséretében lépett az emelvényre. A baldachin alatt foglaltak helyet a miniszterek, a főpapok, Lobkowitz herceg, Csáky Albin gróf s a Széchenyi-család tagjai.

Szalay Imre, a múzeum igazgatója nyitotta meg itt is az ünnepet s a szobor talapzatához lépve, ő Felsege a király legmagasabb képviselőjét, mely hódolattal kérte fel, hogy a leleplezésre az engedélyt adja meg, mire a főherceg így válaszolt:

„Szerencsésnek érzem magamat, hogy ő császári és apostoli királyi Felsege engem méltóztatott megbízni, hogy legmagasabb személyét e mai ünnepélyen képviseljem. Megilletődéssel gondolok 'e helyütt Széchenyi Ferencz grófra, ki nagylelkű adományával megvetette alapját a Magyar Nemzeti Múzeumnak, valamint boldog emlékü nagyatyámra, József nádorra, ki oly jelentékeny szerepet játszott a múzeum fejlesztésében és felvirágoztatásában.

Hirdesse e szobor a késő nemzedékek előtt is az alapító gróf nagyságát és a nemzet halálját s tisztelgetél és lelkesedéssel tekintsen rá mindig minden magyar.

Ezennel elrendelem a szobor leleplezését.

A főherceg beszéde után lehullott a szoborról a lepel és a dalárda a Szózatot énekelte. Az ünnepelő sokaság kalaplevegve, meghatóan szemlélte a szép jelenetet és hosszasan gyönyörködött a Wlassics miniszter bőkezűsége folytán országos költségen épült szoborműben, mely Széchenyi Ferencz gróft díszmagyarban, kezében a múzeum alapító levelével örökíti meg. A remek szobormű Istók János alkotása.

Miután számos koszorút helyeztek el a szobor talapzatára, köztük a kolozsvári tudomány egyetemét is, József Ágost főherceg a jelen voltak harsány eljenzése között hagyta el a díszes királyi sántort és távozásával véget ért a fényes ünnepély.

Vegyes hírek.

— **Lapunk t. olvasóit kérjük, hogy előfizetéseiket valamint a hátralékokat a kiadóhivatalhoz sürgősen be- küldeni sziveskedjenek.**

— **Virilisek a városi képviseletben.** Nagyenyed város tanácsa közhírré teszi, hogy a városi képviselet-testület 1902 évi november 19-én tartott közgyűlésében 96. jkvi szám alatt hozott határozatával a városi virilisek képviselői 1903. évre érvényes névjegyzékét következőleg állapította meg: 1. Ev. ref. kollegium, 2. Folyovich Sándor, 3. ifj. Winkler János, 4. Dr. Szaniszló Albert,

5. Kerekes Mihály, 6. Cirner J. József, 7. Obert József, 8. Lechschaft Lajos, 9. Kovács József, 10. Müller Mihály, 11. Szilágyi Farkas, 12. Zeyk Daniel, 13. id. Graef János, 14. id. Winkler János, 15. Medgyes Balint, 16. Jakab Károly, 17. Kozma Gyula, 18. Jóvián Jenő, 19. Váro Ferencz, 20. Dr. Mátyás Mihály, 21. Dr. Magyarai Karoly, 22. Minorita társház, 23. Dr. Lengyel György, 24. Dózsa Kálmán, 25. Donogány Jakabné, 26. Dr. Bocz József, 27. özv. Veres Miklósné, 28. Nagy Lajos, 29. Benedek Sámuel, 30. Fesztinger David Pótagok: Balla Bela, Ince István, Sebesi Ádám, Fogarasi Albert és Luka Albert. Ezen határozat ellen a hirdetmény keltétől számított 15 nap alatt a vármegye alispánjához lehet felelkezni.

— **Tordai Grail Erzsé,** ki a napokban Drezdában az irodalmi egyesület meghívására tartott előadást Petőfiről, annyira elragadta a közönséget, hogy több drezdai intézet azonnal felkérte, hogy körükben ismétlje előadását. A Dresdner Nachrichten többek közt ezt írja róla: Az itteni irodalmi társaság tegnap este nagy élvezetet nyújtott a közönségnek az által, hogy Tordai Grail Erzséit hívta meg egy előadásra Budapestről, ki rokonszenves megjelenésével és nagy művészetével egy percz alatt meghódította hallgatói szívét. Formailag és tartalmilag kiváló előadásával mily világos képet adott a költőről, remek eszközeivel mily mesterien, mily előkelően juttatta érvényre a mély érzelmű, lelkes és pajzán dalokat, minden hangulatainak megtalálva igaz kifejezését! Hangjának zenéje szívünk minden húrját rezgésbe hozta Valóban Magyarországnak nem találhatott volna költő-herosának jobb apostolt. Mi pedig köszönjük Tordai kisasszonynak, hogy művészetével megismertette és megszerettette velünk a nagy költőt. — A művész körútját folytatván Karlsruheban is tartott általános és lelkes tetszéssel fogadott előadást. Legközelebb St.-Gallenben és Zürichben fog fellépni.

— **Képviseletestületi értekezlet.** Nagyenyed városképviselet-testületének tagjait ma esti öt és fél órakor a városház gyűléstermében tartandó értekezletre hívta össze Szá sz József, Alsófehér vármegye alispánja, hogy a decz. 2-án tartandó képviseleti tagválasztásra nézve lehetőleg egyértelmű megállapodásra jussanak. Felhívjuk a képviselet-testület tagjait, hogy erre az értekezletre minél számosabban megjelenjen sziveskedjenek.

— **Az első hó.** Folyó hó 27-én virradóra meglepetés üdvözölte az ébredőket. Megjelent a rég nem látott s óhajta várt fehér takaró, az első hó. Örömmel láttuk, mert vele megenyhült a hó elejétől állandóan tartó száraz hideg; s mert nedvességet kínált a régóta szomjazó földnek. A szomjat ugyan nem oltotta el; de legalább megvigasztalt azzal, hogy van még hó a világon s talán jut nekünk is belőle.

— **Szabolcska és a deputáció.** Szabolcska Mihály — a mint azt tudjuk — már debreczeni teológus korában kedvence volt a muzsáknak. Eiannyira, hogy a hírneves poétát már akkor főkereverte egy református hitközség deputációja és lefoglalta az „ekla“

Zalán futásában is a „deli Hajna“ Perczel Etelka képmása.

Tiszta sugár te,
Mely csillogva leszállsz az egeknek fénykebeléből,
A hév nap tüzes arczáról, te is el ne sötétítsd
Hajna szelid kebelét, mely szebb a reggeli hónál,
Szebb a hatynulál s mint hajnal csillaga, oly szép.

Vörösmarty ez első szerelme megmaradt költői ábrándnak. Sohasem vallotta be Etelkának, hogy szerette. Tudta, hogy mielőtt Etelkát büszke családnak nagy igényű gyermekét, megkérhette volna tekintélyes állást kell szereznie, ez pedig nem sikerült neki. Ilyen a költő végzete. Mire eléri az őt megillető dicsőséget, elszalasztja élete boldogságát és a dicsőséget többé nem élvezheti. Perczel Etelka máshoz ment feleségül, Vörösmarty pedig feljött Pestre, hogy folytassa dicsőséges küzdelmeit.

A sors utóbb kiengesztelte a költőt első szerelmi ábrándjának szétfoszlásáért. Vörösmarty férfikorának is meg volt a szerelme és ez volt az igazi. Ezt már nem volt kénytelen visszafojtani. Már az egész ország ünnepelte őt, mikor a sors összehozta őt Csajághy Laurával, ki testvére volt Bajza József nejeinek. Bajza Józsefék házában Vörösmarty mindennapos volt. A költő már első látásra megszerette Laurát, ki fekete haju, feltűnő szép termetű, vigkedélyű leányka volt. Vörösmarty hozzá irt első verseiben szinte tréfás hangon évődik vele:

Nagy szálla vagy szememben kis lány,
Nem látok, bár szememben nincs hiány,
Nem láthatok sem földet, sem eget,
Csak tégedet, csak bűvös képedet.

Eldalolja, hogy szomjas, de szomját nem olthatja el sem a bor, sem a víz, még az egész Balaton sem. Ő

lángot, tüzet szomjazik: Laura szerelmét. A költő szerelme egyre nő és egyre szenvedélyesebben dalol Lauráról: Eltépém lelkeket szerelmedért, énekl.

Rád nézek, mert gyönyört ad
Szemlélnem arcodat;
Rád nézek, mert öröm lesz
Meghalnom általad.

Laurát meglepte az annyira ünnepezt költő szenvedélye, kit ő magasan látott maga felett. És Vörösmarty, Laurának előbb a lelket hódította meg, csak azután a szívet. De végre is meghódította és Laura az ő menyasszonya lett. Vörösmarty ekkor gyönyörű költeményt irt hozzá, a mit Laura hálásan fogadott, „Kapott-e valaha menyasszony szebb, szebb nászajándékot?“ — szolt évek múlva. E költemény „A merengőhöz.“ Melyik magyar nő olvashatja meghatottság nélkül e költeményt.

Egész világ nem a mi birtokunk,
A mennyit a szív fel foghat magában,
Sajátunknak csak annyit mondhatunk.

Valóban, ha látjuk azokat a nőket, kiket éppen tulzó igényeik tettek boldogtalanokká, nem dicsérhetjük eléggé a költő életbölcsejét. Ezt a költeményt minden magyar anya vessé leányának szívébe.

Vörösmarty csakhamar oltárhoz is vezette Lauráját; e házasság tartós boldogság alapja, maga a menyegző valóságos örömművelet volt. A költő, mint barátai leírták, közép termetű, izmos válu férfi volt, kissé himlőhelyes. Vonásai rendszeren komolyak és melázók voltak, de ha felindult, kedves mosoly játszott ajkain. Magas homloka és nagy barna szeme tették arczát érdekessé. Szemében erős fény lángolt.

Lauráról házassátele alatt is csak a legbensőbb gyöngédséggel, szerető hálával emlékezik meg:

Nem fáradsz-e réám mosolyogni, ha csüggedek és ha
Megszédít a gond, tünni szeszélyeimet?
Nagy feladás vár rád: fiatal szívednek érenyét
Tenni napul megtört életem árnya föl.

E boldog házassátele nyugalma csak a szabadságharc gyászos kimenetele szakította meg. Vörösmartyt, ki mint az almasi kerület képviselője az országgyűlés tagja volt, 1849. júliusában az egyesült orosz és osztrák seregek előnyomulása Pest elhagyására kényszerítette. A bucsu szerető nejétől nagyon nehéz volt, úgy váltak el, mintha többé nem látnák egymást viszont. Hosszu bujdosása után azonban az osztrák kormány abba hagyta üldözését; és ő a fejevármegyei Baracsán újra találkozott nejevel, ki aztán vele maradt halála napjáig.

E házasságot három gyermekkel áldotta meg az Isten. Fia. Béla, most a kuria alelnöke, nagyobb leánya, Ilonka, Magyarország legnépszerűbb miniszterelnökének, Széll Kálmánnak neje. Lelkes szívű honleány, ki mélyen átérzte atyja költészetét; és bár még gyermekleány volt, mikor atyját elvesztette, mélyen emlékébe véste őt, erről tanuskodnak a Vasárnapi Újságban megjelent naplótöredékei, melyekben eleven színezéssel ír atyjának szokásairól, kedvteléseiről, sétáiról.

E leányát Ilonának — barátai feljegyzése szerint azért keresztelte, hogy mintegy örökségül hagyja neki egyik legszebb költeményét, a „Szép Iluskát“.

Ennél szebb költői elbeszélést magyarul még most sem irtak. Szép Iluska, az ősz Peterdy leánya, ki lepkeket űz Vértes vadouában, midőn a vadászó Mátyás őt meglepi. A leány beleszeret a királyba. A szűzies szerelmnek, a tiltott vágyaknak és a halálos bánatnak rajza megkapó. A liliumhullást, Szép Iluska hervadását mélyen megható színekkel festi Vörösmarty. A magyar leánynak vonzó, bájos, mesteri rajza ez.

Az ellenkező képet, a hazájáról megfélemedező, idegen

számára.
szívesen
vacsorára
more con
ségek eg
közöntő

Azt his
ev. refl

— A
által szeg
hó 25-én
felülizette
10 f., Alb
Céteni N.
Förstner
Helfné 10
Karpai M.
Lukács J.
Károly 5
60 f., N.
Olár Mikl
2 k. 60 f.
Székely M.
Mihály 80
hálás kösz

— A
**Ereklje
teményn**

mindazoka
vannak ho
(Budapest
küldött le
hogy a ké
kiadója.
az illető
küldhető
vásárolja
kézirata
honorál
Vörösmart

— Ing

olvassa, a
zárjára gon
pestről, ké
nak e leg
len, szabad
karácsony
gyen — a
diszített
nagy irod
Athenaeu
naba ker
karácsony
állandó el
előfizetők
ként, de

bálványok
Szemére
lás és sz
Goneriluo
költémén
hangján
házajukat

Oly nő
jainkban
elég szer
tanításai

Vörösm

kat talál

kell emlí

repl. Gy

mig a fe

sokjára s

gondjáva

lelkét. A
esküdött
később:
Káldorna
csupán a
a legszel
testében,
tes Tihá
Nem örü
ládának
mint az

Oly e
Vörösma
hitvese
a Fátyol
megtánto

számára. Szabolcska Miska gavallér volt teljes életében, szívesen fogadta az atyfiakat s több jó ismerősével vacsorára hívta meg. Volt felköszöntő more patrio et more consueto, de a legsikerültebbet mégis a küldött-ségnek egy kékbeli tagja mondotta, a mely verses-köszöntő pedig hangzott illetéknéppen:

„Ha Szabolcska elkészül,
Haza viszzük lelkészül!”

Azt hisszük, hogy a derék költő pap ma is szívesen ev. reflektál erre a kedves emlékre!

A zalatnai m. kir. áll. polgári leányiskola által szegény tanulónövények felsegélésére f. ev és hó 25-én rendezett jótékonycélu gyermek jelmezestélyen felülfizettek: Ajtay Gyula 1 k. 60 f., Ajtay Viktorné 10 f., Albini Gyula 1 k. 60 f., Alexy György 1 k. 60 f., Céteui N. 20 f., Csányi József 60 f., Érsek Gábor 60 f., Förstner Tivadar 1 k. 60 f., Goldberger Ignác 2 k., Helfné 10 f., Holicska Imre 2 k., Janki Nóra 2 k., Karpai Margit és Erzsébet 1 k., Karpade Ruzsán 10 f., Lukács Jánosné 1 k. 60 f., Lukács Mihály 60 f., Molnár Károly 5 k. 70 f., Manner Kálmán 4 k., Nagy Samu 60 f., N. N. 20 f., Oelberg Gusztáv lovag 2 k. 60 f., Olár Miklós 60 f., Orosz János 2 k., Pausperth Károly 2 k. 60 f., Pap Gyula 2 k., Recse János dr. 60 f., Székely Miklós 60 f., Tróthán János 60 f., Wenetschek Mihály 80 fillér. A szíves adakozók fogadják elismerő hálás köszönetünket. Áll. Polg. Isk. Tantestület.

A fővárosi gróf Kreith-féle 1848-9-iki Ereklje muzeumban levő Vörösmarty gyűjteménynek gyarapítása végett a muzeum fölkeri mindazokat, a kiknek régibb kiadása Vörösmarty képei vannak, hogy azokról a Vörösmarty gyűjteményt (Budapest, Városház utca 14) gróf Kreith Béla címére küldött levelben értesíteni szíveskedjenek, megemlítve, hogy a kép mikor és hol jelenet meg, ki a rajzolója és kiadója, továbbá hogy a képtulajdonos szándékozik-e az illető képet eladni vagy elcserélni a muzeumból küldhető más képért. A Vörösmarty gyűjtemény megvásárolja a költőnek minden megszerzhető arcképét, kéziratát vagy régibb kiadmányu műveit és szívesen honorál mindenkit, a ki valamely megszerzhető Vörösmarty emlékeknek csak a holletét is tudatja.

Ingyenes díszmű-ajándék. Aki e címet elolvassa, akaratlanul is Amerikára, a képtelenségek hazájára gondol. Pedig ezáltal sokkal közelebbről, Budapestről, kél szárnyra e hir. A Pesti Napló, Magyarországnak e legregibb pártoktól és klikkektől teljesen független, szabadelvű és szókímódó napilapja, lepi meg vele karácsonyra olvasóit. Ajándékul adván — teljesen ingyen — a gyönyörű kőtesű, remek illusztrációkkal díszített Zichy Mihály Albumot. E valóban értékes és nagy irodalmi becsesél bíró művet — melynek az Athenaeum kiadásában megjelent eredetije 90 koronába kerül — a Pesti Napló új kvárt kiadásában karácsonyi ajándékul megkapja a Pesti Napló minden állandó előfizetője. És megkapják díjtalanul azok az új előfizetők is akik egész éven át fel, negyedév vagy havonként, de megszakítás nélkül fizetnek elő a Pesti Naplóra.

bálványokért hevülő nőt is mesterileg festette Vörösmarty. Szemére hánnya, hogy gyöngéd ott, hol annak lenni árulás és szivtelen ott, hol egúie kellene. Elnevezi gógos Gonerilnek, a kin az apaátok fogni fog. Egy másik költeménye. Az elhagyott anya inkább a szelid kerlelés hangján fordul a magyar nőkhöz, hogy szeressék a hazájukat, melynek oly sokat köszönnek.

Oly nők, kikhez e költemények szólnak, a mi napjainkban is élnek és hivalkodnak, ezek előtt nem lehet elgyszer ismételní a költő hazafiságra buzdító, lelkes tanításait, melyeket ő oly szép versekbe öntött.

Vörösmarty nagy költeményeiben fenséges nőalakokat találunk Hajnáról és Etelkáról már szóltam, de meg kell említenem Énikót, ki a Két szomszédvárbán szerepel. Gyenge leány, ki harcos férfiak között nő fel; míg a férfiakat harag és gyűlölség vezeti, Énikó megszokva szeretni, atyját és testvérét árasztja el gyöngéd gondjával. Szelid érzelmek és szent akaratok töltik el lelkét. A szomszédvár birtokosa, az ifjú Tihamér boszut esküdött az ő családjá ellen, megöli bátyját és egy későbbi támadásnál véresen ront be Énikó atyjának, Káldornak a várába. Mikor Énikót meglátja, kit nem csupán a mennyei arc és deli termet tett széppé, de a legszebb lélek, mely mint tükörben mutatkozik szép testében, a bánat — csak vonzóbbá teszi őt. És a győztes Tihamért a szép leány látása mélyen megrendíti. Nem örül többé győzelmének és midőn Énikót a családjának pusztulásán érzett fájdalom sirba viszi, Tihamér mint az úzótt vad, bujdosik világgá.

Oly eszményi alakokkal, minő Énikó, találkoznak Vörösmarty drámáiban is. Ilyenek Rózsa, Kont Miklós hitvese a Bujdosókban, Lenke a Várnászban és Vilma a Fátol titkaiban. Sőt Marót bán hitvesét. Idát, a ki megtántorodik, bűnbánata és önfeláldozása tisztítja meg.

— Orvosi körökben már rég ismert tény, hogy a Ferencz József keserűvíz valamennyi hasonló vizet tartós hashajtó hatása és említesre méltó kellemes ízénél fogva már kis adagban is tetemesen felülmulja Kerjünk határozottan Ferencz József keserűvizet.

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY TÖRÖK BERTALAN

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráru gyár részvénytársaság

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráru gyár részvény társaság könyvnyomdájában

Sz. 4878—1902. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A marosújvári kir. bíróság mint tőkényi hatóság közhírré teszi, miszerint Weress Sándor ügyvéd által képviselt marosújvári ev. ref. egyház végrehajtató részére 86 kor. 86 fillér tőke, ennek 1899. évi február hó 22. napjától járó 8% kamatai, 101 korona eddigi már megállapított, egy a jelenlegi 7 kor. meghatározott és ezután felmerülő költségek, valamint az 1881. évi LX. t.-cz. 167. §-a alapján esatlatkozott végrehajtatók Albina takaré- és hitelintézet 73 kor., 110 kor. 6 fillér és Fischer Izák 60 kor. és 41 kor. tőkekövetelés és járulékaik behajtása végett Szilágyi János és neje Kreesun Rozália végrehajtást szenvedettek ellen a gyulafehérvári kir. törvényszék, marosújvári kir. bíróság területére tartozó Marosújvár község határában fekvő, a 156 sz. tjkvben felvett A + 2 r. 340 2, 314 hr. sz. ingatlanra vonatkozó és Szilágyi János és neje Kreesun Rozalia végrehajtást szenvedettek nevében álló ténhsazonlévelet és épülettulajdonra 800 koronában megállapított kikialtási árban az árverést az 1881. évi LX t.-cz. 176. §-a alapján elrendeli.

Az árverés megtartására határnapul 1902. december hó 19-ik napján d. e. 10 órájára a tkvi irodában tűz-tik ki.

Az árverésnek kitett ingatlanok becsaron alul is el fognak adatni. Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-czikk 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333 szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában jelzett óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság. Marosújvárt, 1902. évi október hó 82-an.

Sólyom,
kir. aljárásbíró.

567 1—1

Sz. 3686—1902.

tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A marosújvári kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, miszerint Weress Sándor ügyvéd által képviselt Popa Juon végrehajtató részére 48 korona 60 fillér tőke, 28 kor. 10 fillér eddigi már megállapított, egy a jelenlegi 11 koronában meghatározott, valamint 50 korona tőkekövetelés és járulékaik behajtása végett Koppangyán Jozsif végrehajtást szenvedett ellen a gyulafehérvári kir. törvényszék, marosújvári kir. bíróság területéhez tartozó Maroscsücs község határában fekvő a 60 sz. tjkvben felvett A + 1—6 r. sz. 128 129, 275, 308. 561, 400 és 586 hr. sz. ingatlanokból Koppangyán Jozsif végrehajtást szenvedett megillető 1/2 rész jutalekára 1131 koronában megállapított kikialtási árban az árverést az 1881. évi LX. t.-cz. 146. §-a alapján el rendeli.

Legtöbb lelkesedéssel festette a költő Tünde alakját, gyönyörű tündérvjátékában a Csongor és Tündében, melyet az ideu is nagy sikerrel adtak a Nemzeti Színházban. E fényes siker hirdeti, hogy Vörösmarty művei a mi prózai korunkban is mennyire megőrizték frissességüket.

Tünde tündérléány, kire tündérhazában üdvnek századai vártak volna, de őt a föld szerelme a földre csábította és itt sok viszontagságon megy át, míg Csongor királyfié lehet.

E szem és arc,
E kar és a rózsaujjak,
E sugárból alkotott test
És e minden oly dicsően
Egy tőkélybe összevéve,
Egy van ily kép, mindörökké
Tünde, Tünde, ah te vagy!

mondja neki Csongor. Míg e darabot nézzük, vagyis ha olvassuk is, legszebb ábrándjaink elevenednek meg erre az időre, Vörösmarty fantáziája kiragad minket a közönséges élet gondjaiból és költészete csodás országába emel.

A ki ennyi alakban és ily fonségesen tudta a magyar néket dicsőíteni, az méltó, hogy Magyarország minden hű honleánya őrizze emlékezetét. Minél szomorubb időket élünk, minél komorabb a valóság körülöttünk, annál inkább van lelkünknek szüksége oly üdítő, edző, magasztos költészetre, minő Vörösmarty Mihályé.

Gróf Kreith Béláné,
Markovits Natália.

Az árverés megtartására határnapul 1902. évi december hó 17-ik napjának d. e. 10 órája Maroscsücs községben a község házához tűzetik ki.

Bánatpénzül a kikialtási ár 10%-a készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban az árverező biztos kezéhez előre lefizetendő.

A vetelár három részletben fizetendő le a nagyenyedi m. kir. adóhivatalnál és pedig, az első részlet 15 nap, a második részlet 30 nap és a harmadik részlet 45 nap alatt az árverés napjától számítva.

Az egyidejűleg megállapított árverési feltételek a hivatalos órákban ezen telekkönyvi hatóságnál és Maroscsücs község előjáróságánál megtekinthetők.

A kir. bíróság mint telekkönyvi hatóságtól.

Marosújvárt, 1902. évi szeptember hó 11-én.

Sólyom,
kir. aljárásbíró.

566 1—1

Katholikus ön?

és niacszen még Szentírás a házában? — Tessék a Verses Szentírást megvenni, a mely 4 kötetből áll és 9 korona 60 filléért kapható a Verses Szentírás kiadóhivatalában Egerben. — Ugyanaz kapható nagyobb kiadásban, egy kötetben, ára 10 kor. 40 fillér.

A selmeczbányai czipőgyár
legjobbnek elismert **téli czipői**
353 2—5
bevásárlásra ajánlja
Budapesti raktárait:
Főüzlet:
VII., Károly-körút 19. sz.
Király-utca sarkán.
Fióküzletek:
VI., Kecskeméti-utca 8.
VII., Kerepesi ut 32.
VIII. ker.
József-körút 73.

Árak:

Férfi czipők:	Női czipők
Jó és olcsó fajta, czugos frt 3.50	Jó és olcsó fajta, czugos frt 3.50
Jó és olcsó fajta, fűzős " 4.—	Jó és olcsó fajta, fűzős " 3.50
a legjobb fajta, dupla talpu, téli béleléssel, fűzős vagy czugos " 5.—	a legjobb fajta fűzős v. gombos téli béleléssel " 4.—
Vízmentes orosz lakk, téli béleléssel, dupla talpu czugos vagy hegyászó " 5.50	Vízmentes orosz lakk, fűzős vagy gombos, téli béleléssel " 4.50
posztó betétes orosz lakk, vízmentes " 5.50	Posztó orosz lakk dupla-talpu " 4.—
lakk fűzős, elegáns " 5.50	lakk fűzős vagy gombos " 4.—
v fűzős, téli béleléssel " 5.50	Amerikai boxbőr, fűzős v. gombos téli béleléssel " 4.50
Valódi Chevreaux minden kivitelben " 6.—	Chevreaux minden kivitelben " 5.—

Óriási nagy választék gyermek-czipőkben a legolcsóbb árak mellett. Videki rendelések a főüzlet utján pontosan eszközöltetnek. Meg nem felelő árak készséggel kicseréltetnek.

KIS HIRDETÉSEK.

Mind-n hirdetés 10 szög 40 fillér, azon túl minden szó 4 fillér. A hirdetés bélyegdíjmentes. Levélbeli tudakozásra szívesen válaszolunk, ha postabélyeg mellékeltek. Hirdetéseket a kiadóhivatal vesz fel.

Egy egész új mahagoni utánzott **ebédlőasztal**, egy csinos **női íróasztal**, továbbá egy jó karban levő **ruhaszekrény**, helyszüke miatt, olcsó árban eladó. Megtekinthető Magyar-utca 57.

Zongora és hegedű órát ad leánygyermeknek részére jutányos áron Botschner Jánosné, Tót-utca 7. szám.

Valódi **torontáli** szőnyegek, asztal-, ágy- és diványtakaró eladók. Bethlen utca 13.

A vizözön

valamint az összes biblia történetek a világ teremtésétől a mai napig befoglaltatnak a most megjelent **Verses Szentírásban**. Ára — 2176 oldál négy kötetben — 9 korona 60 fillér. Megrendelhető a Verses Szentírás kiadóhivatalában Egerben (Hevesmegye). — Ugyanaz egy kötetben 10 kor. 40 filléért kapható. 335 10—3

483 9—14

Grácz

lodent világhírű **különlegességet** alóírt czég a kereskedelembe hozza. Ez egy hamisítatlan tiszta gyapjuból készült, csaknem elviselhetetlen és uraknak és hölgyeknek elegáns ruhaanyag. — **HOCH-LANTSCH** hölgyeknek. 40 színben 140 cm. széles, métere csak 3 kor. 16 fillér — **„STYRIA”** uraknak, minden színben 140 cm. széles, méter csak 7 kor. 50 fillér. Minták ingyen küldetnek. 20 kor. megrendelések bérmentve küldetnek.

Erstes Grazer Kaufhaus in Graz.

